

POTRZEBY I PROBLEMY UCHODźCÓW Z UKRAINY
W ROK PO WYBUCHU WOJNY

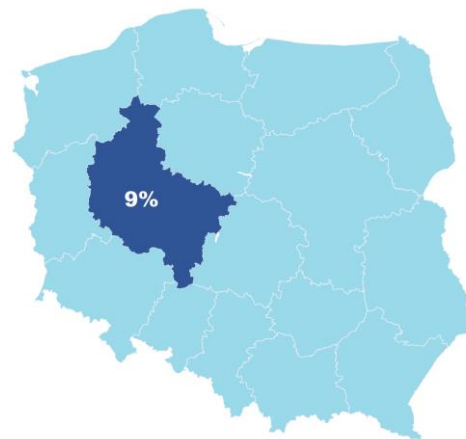

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W POZNANIU

Czerwiec 2023

Minął ponad rok od wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie i związanego z tym wysokiego poziomu migracji obywateli zza wschodniej granicy do Polski. W obliczu zaistniałej sytuacji Polacy podjęli działania pomocowe na rzecz uchodźców, by zapewnić im schronienie i podstawowe środki do życia. Część uciekających przed wojną obywateli Ukrainy udała się dalej do krajów zachodnich, większość pozostała jednak na terytorium Polski.

Od marca 2022 r. na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. 2023 poz. 103 z późn. zm.), prowadzona jest ewidencja ukraińskich uchodźców wojennych. Po przeprowadzeniu analizy danych opublikowanych na stronie www.dane.gov.pl na temat przybyłych uchodźców w kontekście legalizacji pobytu (według danych na dzień 14 marca 2023 r.) można stwierdzić, że liczba zarejestrowanych wniosków o nadanie numeru PESEL oraz statusu cudzoziemca UKR w związku z konfliktem w Ukrainie w Wielkopolsce wyniosła 141.554, co stanowi 9% wszystkich ukraińskich uchodźców zarejestrowanych w Polsce (ogółem 1.569.708).

Zarejestrowane wnioski o nadanie statusu UKR w związku z konfliktem na Ukrainie
Wartość procentowa (%) w odniesieniu do całego kraju na dzień 14.03.2023 r.
Źródło : dane.gov.pl

Wojna w Ukrainie spowodowała napływ na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli z tego kraju, w związku z tym konieczne było również zaangażowanie się samorządów i organizacji pozarządowych w pomoc wszystkim, którzy tej pomocy potrzebowali. Kluczowymi wyzwaniami z jakimi musiały się zmierzyć samorzady było z jednej strony zapewnienie środków do życia i podstawowa pomoc obywatelom Ukrainy poprzez ich zakwaterowanie, z drugiej zaś działania mające na celu wspieranie w usamodzielnianiu się. Podjęte działania systemowe i adaptacyjne umożliwiły uchodźcom uzyskanie dostępu do pomocy medycznej, opieki i nauki dla dzieci, wsparcie finansowe, a także pomoc w odnalezieniu się w polskiej rzeczywistości, w tym na lokalnym rynku pracy.

Podział Wielkopolski na subregiony wg przynależności powiatowych urzędów pracy do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu i Oddziałów Zamiejscowych.

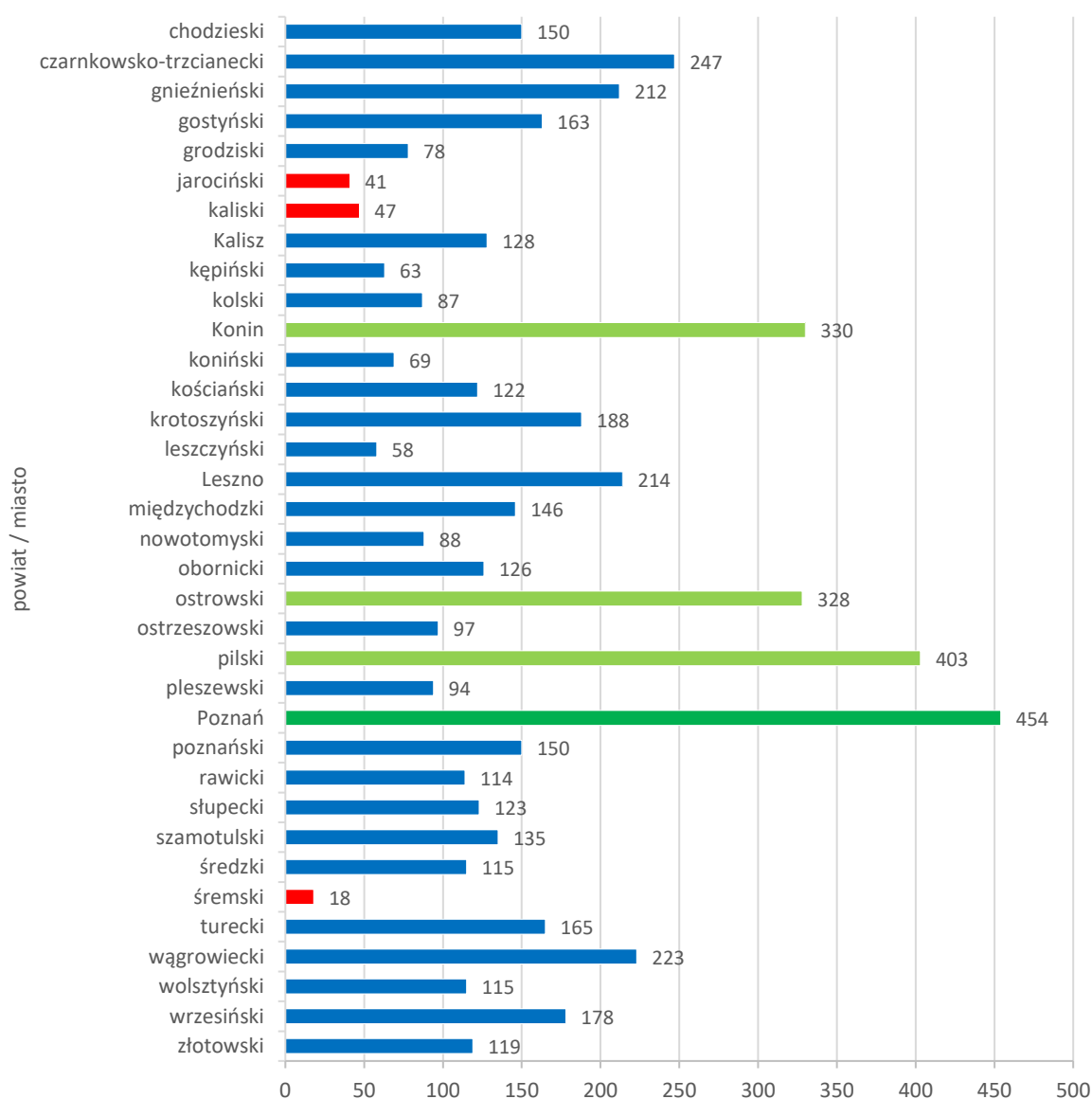
Źródło : Opracowanie własne.

Wielu uchodźców trafiło do Wielkopolski i z tym regionem związało swoją przyszłość zawodową. Chcąc poznać motywy takiego wyboru przeprowadzono rozeznanie na lokalnych rynkach pracy. Materiał powstał na bazie wywiadów, które przeprowadzili pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu Oddziału Zamiejscowego w Kaliszu z pracownikami urzędów pracy z Wielkopolski, którzy zajmowali się bezpośrednią obsługą obywateli z Ukrainy. W opracowaniu przedstawiono sytuację zawodową uchodźców, którzy przyjechali do Polski po 24 lutego 2022 roku i obecnie przebywają w Wielkopolsce.

UCHODźCY Z UKRAINY NA WIELKOPOLSKIM RYNKU PRACY

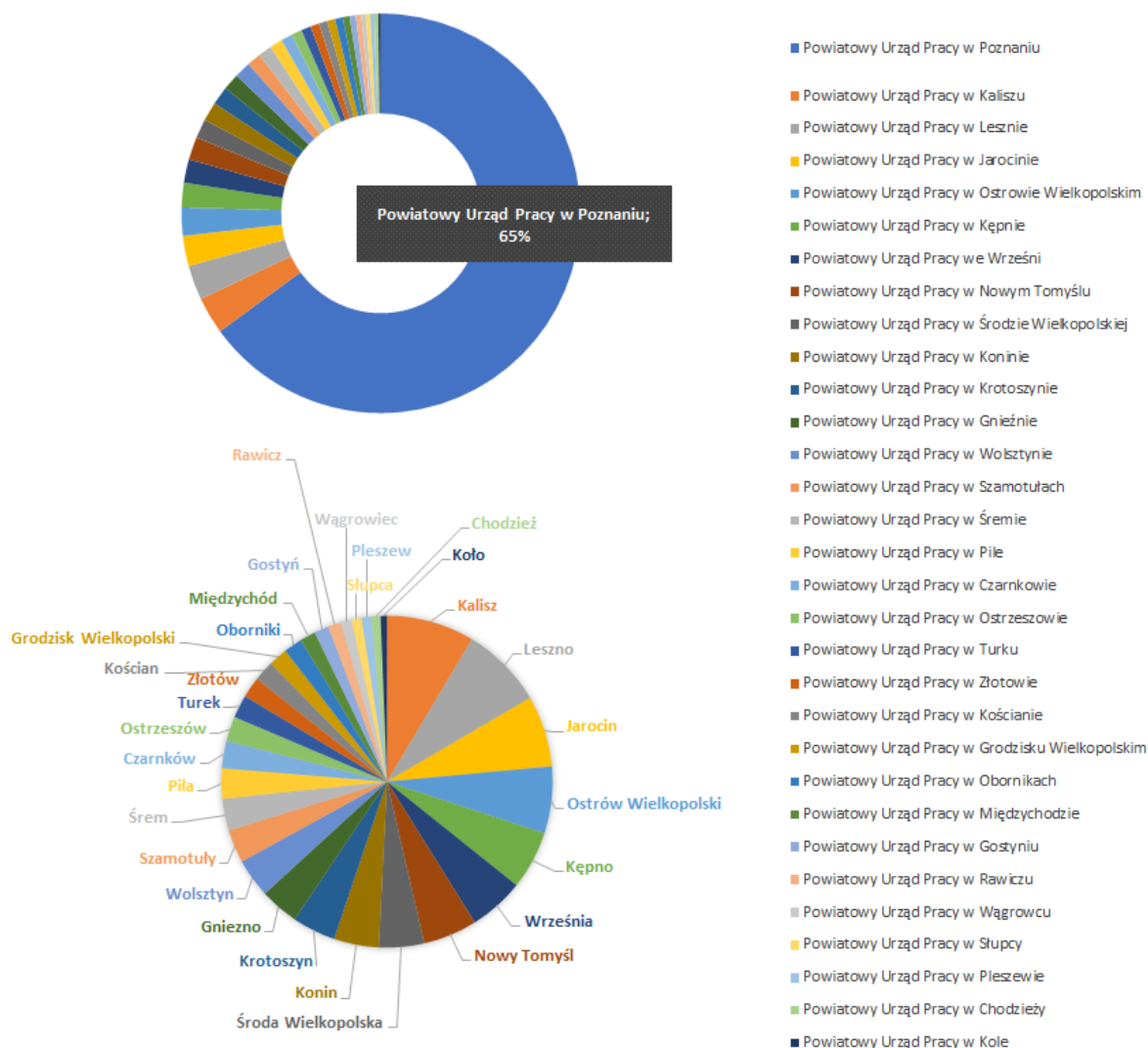
W początkowym okresie po wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie wybór województwa wielkopolskiego jako miejsca pobytu i późniejszego zatrudnienia dla większości uchodźców był przypadkowy. W pierwszych miesiącach wojny napływ ukraińskich obywateli był widoczny we wszystkich subregionach. Na początku pomoc urzędów pracy miała charakter bardzo nieformalny i spontaniczny. Wiele osób poszukując odpowiedniego dla siebie miejsca zamieszkania na uchodźctwie, trafiło do urzędów pracy głównie po uzyskaniu informacji, gdzie mogą otrzymać pomoc socjalną, materialną i zdrowotną. Dopiero gdy możliwość rejestracji ukraińskich uchodźców została uregulowana w art. 22 cytowanej wcześniej ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przełożyło się to na wzrost ich liczby w rejestrach urzędów pracy. Z czasem rejestracja ta skupiła się wokół większych miast.

Rejestracja obywateli Ukrainy w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy w okresie od 24.02.2022 r. do 28.02.2023 r.

Wykres nr 1 : Rejestracja obywateli Ukrainy w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy w okresie 24.02.2022 - 28.02.2023
 Źródło : Dane statystyczne WUP w Poznaniu.

Powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy w okresie 24.02.2022 - 28.02.2023

Łączna liczba powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy w tym okresie: 92 619

Wykres nr 2 : Powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy wg powiatowych urzędów pracy od 24.02.2022 r. do 28.02.2023 r.
 Źródło : Dane statystyczne WUP w Poznaniu.

Na podstawie informacji jakie pozyskano z powiatowych urzędów pracy o ilości powiadomień o powierzeniu zatrudnienia obywatelom Ukrainy można stwierdzić, że pracownicy z Ukrainy najczęściej podejmowali zatrudnienie w Poznaniu, bądź w najbliższej okolicy stolicy województwa. Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu przyjął w pierwszym roku konfliktu zbrojnego w Ukrainie 60 153 powiadomienia o powierzeniu pracy, co stanowi 65% wszystkich powiadomień w Wielkopolsce.

Dane na powyższym wykresie nie odzwierciedlają faktycznej liczby pracowników z Ukrainy. Także liczba rejestracji w powiatowych urzędach pracy nie jest adekwatna do liczby zatrudnionych uchodźców w poszczególnych powiatach. Te powiaty, w których odnotowano mało rejestracji, miały równocześnie dużo podjęć pracy przez obywateli ukraińskich, np. w Kaliszu i powiecie kaliskim, w urzędzie pracy zarejestrowało się 175 osób, podczas gdy w tym samym czasie wpłynęło 2 780 powiadomień o powierzeniu zatrudnienia; w powiecie jarocińskim tylko 41 osób w rejestrze i aż 2 257 powiadomień; w powiecie śremskim 18 osób zarejestrowanych, a otrzymano 1 010

powiadomień o powierzeniu pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Wągrowcu zarejestrował natomiast 223 uchodźców, a otrzymał 345 powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy.

Początkowo priorytetem dla uchodźców, w zdecydowanej większości kobiet z dziećmi i osób starszych było zapewnienie bezpieczeństwa sobie i bliskim, znalezienie zakwaterowania oraz uzyskanie pomocy finansowej.

Kolejnym krokiem dla części uchodźców było znalezienie pracy, która zapewniłaby im środki do życia i pozwoliłaby na utrzymanie rodziny oraz poprawiła ich sytuację materialną. Wkraczając na polski rynek pracy nasi wschodni sąsiedzi korzystali z pomocy urzędów pracy. Sprawy, z którymi się zgłaszali głównie dotyczyły uzyskania informacji, jak poruszać się po polskim rynku pracy, gdzie szukać ofert, pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych i możliwości skorzystania z refundowanych miejsc pracy. Ukraińscy pracownicy byli też zainteresowani kursami z języka polskiego, uzyskaniem wsparcia z ośrodków pomocowych i socjalnych lub po prostu pomocą w odnalezieniu się w nowej rzeczywistości.

Wraz z upływem czasu zauważalne było mniejsze zainteresowanie usługami oferowanymi przez urzędy pracy, które można tłumaczyć zwiększonym poziomem samodzielności obywateli Ukrainy w poruszaniu się po wielkopolskim rynku pracy. Zaczęli oni korzystać m. in. z ofert agencji zatrudnienia i pręźnie działających agencji pracy tymczasowej, bądź poszukiwali zatrudnienia bezpośrednio u pracodawców oraz za pośrednictwem tzw. „poczty pantoflowej”.

Wielu ukraińskich mężczyzn, którzy przybyli do Wielkopolski w celach zarobkowych na długo przed wojną, musiało wrócić do Ukrainy, by bronić swojego kraju. Dodatkowo mobilizacja zbrojna w Ukrainie i brak możliwości wyjazdu z kraju spowodowały znaczne braki pracowników, szczególnie odczuwalne w branży budowlanej, transportowej i w przemyśle. W związku z tym, zdecydowana większość ofert pracy skierowana była do mężczyzn, a ukraińskim kobietom stosunkowo trudno było podjąć zatrudnienie. Biorąc pod uwagę ich małą dyspozycyjność, głównie ze względu na konieczność opieki nad dziećmi, poszukiwały one prac lekkich, najlepiej w elastycznym czasie pracy, dostosowanym do ich możliwości. Nie były one zainteresowane pracą zmianową. Niektóre z uchodźczyń z Ukrainy powyżej pięćdziesiątego roku życia, miały ograniczoną możliwość wejścia na rynek pracy ze względu na stan zdrowia i brak szybkiej adaptacji zawodowej.

Wśród osób, które trafiły do Wielkopolski z Ukrainy nie brakowało osób z wyższym wykształceniem, czy też specjalistycznie wykwalifikowanych, które nie były zainteresowane wykonywaniem prac prostych. Wyrażały one chęć pracy zgodnej z ich kwalifikacjami lub na wyższych stanowiskach, jednak skomplikowane procedury potwierdzenia dyplomów i kwalifikacji zawodowych im to uniemożliwiały (np. konieczna nostryfikacja dyplomów medycznych).

W każdej grupie zawodowej niezależnie od poziomu wykształcenia uchodźcy mieli kłopoty w mniejszym, bądź w większym stopniu, ze znajomością języka polskiego w mowie i w piśmie. Utrudniało im to podjęcie pracy, gdyż często nawet na najniższych stanowiskach umiejętność komunikowania się w języku polskim była oczekiwana ze strony pracodawców.

Wraz z upływem czasu wiele osób, które mieszkały na terenach oddalonych od bezpośrednich działań wojennych, zdecydowało się na powrót do swojego kraju. Należy jednak założyć, że uchodźcy z terenów zniszczonych przez wojnę zostaną w naszym kraju do czasu ustabilizowania się sytuacji w Ukrainie, a nawet na dłużej. Część ukraińskich pracowników planuje pozostanie w Wielkopolsce argumentując to atrakcyjnymi ofertami pracy. Niektórzy z przybyłych

mieszkają już na terenie województwa wraz z rodziną, a inni planują sprowadzenie swoich bliskich, gdy tylko ustabilizują swoją sytuację zawodową.

POTRZEBY UCHODźCÓW Z UKRAINY W KWESTII PODJĘCIA ZATRUDNIENIA

Z informacji, jakie pozyskano z urzędów pracy w Wielkopolsce wynika, że migranci zarobkowi z Ukrainy, którzy do Polski przyjeżdżali przed wybuchem wojny, byli skłonni do pozostania dłużej, czy nawet osiedlenia się w Polsce na stałe. Uchodźcy wojenni są grupą bardziej zróżnicowaną.

Wśród przybyłych z Ukrainy jest wiele osób po dramatach osobistych i rodzinnych, przeżywających obawy i lęki wywołane działaniami agresora, mających tzw. traumę wojenną. Objawiać się to może wycofaniem społecznym, brakiem chęci do podejmowania działań i trudnościami w odnalezieniu się w nowej rzeczywistości. Wielu wymaga specjalistycznej terapii psychologicznej. Okoliczności te, odróżniają migrantów wojennych od przyjeżdżających do Polski w poprzednich latach migrantów zarobkowych z Ukrainy i mogą leżeć u podstaw funkcjonowania części uchodźców w Polsce. Są to osoby, które zostały zmuszone do nagłego wyjazdu ze swojego kraju, bez wcześniejszego przygotowania i zaplanowania pobytu. Inny jest ich cel przyjazdu do Polski, mają inne oczekiwania i inne możliwości.

W województwie wielkopolskim wyodrębniono trzy wyróżniające się grupy uchodźców.

Do pierwszej zaliczono obywateli Ukrainy, którzy w Polsce są na tak zwane „przeczekanie”. Nie są oni zainteresowani podjęciem jakiegokolwiek zatrudnienia, liczą na pomoc społeczną i wszelkiego rodzaju wsparcie materialne oraz finansowe ze strony państwa polskiego. Postrzegają swój pobyt w Polsce jako tymczasowy i krótkotrwały. Po roku od wybuchu wojny w tej grupie niewiele się zmieniło. Takie osoby przeważnie nie rejestrują się w urzędach pracy i nie są zainteresowane poszukiwaniem pracy. Liczą na przetrwanie i powrót do Ukrainy.

Kolejna grupa osób, którą można wyodrębnić to ta, która jeżeli już decyduje się na podjęcie zatrudnienia, wybiera pracę dorywczą, chętnie nawet bez umowy, często ją zmienia, bądź porzuca bez podania przyczyny. W skali roku pracownicy powiatowych urzędów pracy zaobserwowali, że uproszczenie zasad powierzenia pracy znacząco ułatwiało takim osobom zmianę pracy. Często nawet kilka złotych więcej do wynagrodzenia powoduje, że taki pracownik rezygnuje z pracy z dnia na dzień i obejmuje posadę w innej firmie. Uchodźcy z tej grupy przychodząc do urzędów pracy oczekują natychmiastowego zatrudnienia. W ich rozumieniu zasiłki dla bezrobotnych należą się im ze względu na sytuację w jakiej się znaleźli oraz na fakt ich wcześniejszego, nawet krótkiego zatrudnienia w Polsce.

źródło: <https://shutterstock.com>

Do ostatniej wyróżniającej się grupy ukraińskich uchodźców należą osoby, które wykazują chęć podjęcia zatrudnienia i często osiedlenia się na stałe w Polsce. Są one bardziej zdeterminowane w poszukiwaniu pracy, mają większą motywację do nauki języka

polskiego, zależy im na podwyższaniu swoich kompetencji, chcą uczestniczyć w kursach zawodowych. Najchętniej poszukują zatrudnienia odpowiadającego ich doświadczeniu zawodowemu i kwalifikacjom. Są to osoby, które sprawnie poruszają się po polskim rynku pracy. Są świetnie zorganizowane, często należą do różnych grup i uzyskują informację poprzez portale społecznościowe. Wiele z tych osób podejmuje pracę na własną rękę nie korzystając z ofert urzędu pracy czy agencji zatrudnienia. Angażują w poszukiwanie pracy swoich znajomych czy rodzinę. Są świadomi swojej wartości na rynku pracy i wiedzą, ile powinni zarabiać. Wśród tej społeczności zaobserwowano przypadki przerwania stażu z powodu niesatysfakcjonujących stawek, a osoby, które podjęły prace proste, chcą polepszyć swoją sytuację zawodową i podnoszą swoje kwalifikacje. Oczekują wyższego wynagrodzenia i umowy na czas nieokreślony. Zauważono również, że osoby w młodym wieku są bardziej mobilne, często pracują też zdalnie u ukraińskiego pracodawcy. Są bardziej otwarte i aktywne na rynku pracy.

Jak już wcześniej podkreślono wśród uchodźców z Ukrainy największy odsetek stanowią kobiety. W większości przypadków przybyły one do Polski z małymi dziećmi, więc mają szczególne potrzeby w kwestii podjęcia zatrudnienia. Dla nich priorytetem jest zapewnienie bezpieczeństwa i opieki dzieciom, którym muszą zapewnić miejsce w żłobku, w przedszkolu czy w szkole. W dłuższej perspektywie planują powrót do swojego kraju, co przedkładają ponad zatrudnienie. Oczekują zatrudnienia w ustalonych ramach czasowych, więc nie są zainteresowane pracą zmianową. Stabilizacja jest dla tych kobiet kluczowa. Podejmują one głównie prace lekkie i dorywcze, a czasem zainteresowane są otwarciem swojej własnej działalności np. kosmetycznej czy fryzjerskiej. Ważna jest praca blisko miejsca zamieszkania i nie są skłonne do przeprowadzki, np. z uwagi na wynajęte mieszkanie.

źródło: <https://stock.adobe.com/>

BARIERY W FUNKCJONOWANIU ZAWODOWYM I SPOŁECZNYM UCHODźCÓW NA WIELKOPOLSKIM RYNKU PRACY

Uchodźcy z Ukrainy borykają się z wieloma trudnościami na lokalnym rynku pracy. W oparciu o informacje przekazane przez pracowników urzędów pracy, zestawiono katalog najczęściej zgłaszanych barier:

- Niewystarczające kompetencje językowe - pomimo nabycia podstawowych umiejętności i bariera językowa pozostaje największą przeszkodą w zatrudnianiu pracowników z Ukrainy.
- Niepewność i czasowość pobytu – brak pewności dotyczący dalszego pobytu w Polsce, brak udziału w dłuższych trwających programach wsparcia.
- Kondycja psychiczna migrantów wojennych – przeżycia i ucieczka przed wojną wywołały niepewność i obawy utrudniające odnalezienie się w polskim społeczeństwie.
- Trudności w pogodzeniu obowiązków opiekuńczych z pracą – zapewnienie dostępu do opieki przedszkolnej i szkolnej jest warunkiem niezbędnym do wejścia samotnych rodziców na rynek pracy.
- Nieznajomość systemu rekrutacji i poruszania się po nim – uchodźcy nie wiedzą, że u polskiego pracodawcy obowiązuje tzw. procedura rekrutacyjna, nie wiedzą co to CV i list motywacyjny, a także jak zachować się na rozmowie kwalifikacyjnej.
- Brak rozeznania uchodźców w obowiązujących przepisach prawa pracy.
- Brak tłumaczenia podpisywanych umów na język ukraiński – przez co pojawiają się niejasności w zrozumieniu warunków zatrudnienia.
- Brak posiadania przez część uchodźców dokumentów – w tym orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, co pozwoliło by im skorzystać z ofert pracy skierowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.
- Problemy zdrowotne, zwłaszcza osób po 50 roku życia – pomimo zapewnienia podstawowej opieki zdrowotnej ze strony państwa polskiego, ich stan zdrowia często nie pozwala na podjęcie zatrudnienia.
- Bariery społeczne – asymilacja ukraińskich uchodźców ma bardzo duży wpływ na ich chęci poszukiwania i podejmowania zatrudnienia.
- Różnice kulturowe – podejście do pracy w środowisku wielokulturowym (np. kultura kolektywistyczna, brak poszanowania zasad i przepisów, luźne podejście do czasu pracy).
- Ograniczenie aktywności zawodowej samotnych matek, mających pod opieką małe dzieci – oczekują one elastycznej formy zatrudnienia, bądź prac dorywczych, najlepiej na kilka godzin dziennie, pokrywających się z czasem przebywania dzieci w placówce opiekuńczej.
- Długotrwała procedura nostryfikacji dyplomów – brak uznania kwalifikacji zawodowych, (np. medycznych, pedagogicznych, ekonomicznych) a przez to problem zatrudniania uchodźców w Polsce na stanowiskach zgodnych z ich umiejętnościami, wyższym czy specjalistycznym wykształceniem.
- Specyfika młodego ukraińskiego pokolenia – młodzi mają inne oczekiwania i potrzeby niż starsze pokolenie, są bardziej mobilni i sobie radzą, a stałe miejsce pracy nie jest ich celem samym w sobie. Starsi bardziej się obawiają i są ostrożniejsi w podejmowaniu działań na rynku pracy.
- Utrudnione otrzymanie dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej – wiąże się z dotrzymaniem warunków określonych w umowie dotacji zawieranej z urzędem pracy. Zabezpieczenie dotacji poprzez poręczenie, w przypadku obywateli Ukrainy, jest w większości przypadków niemożliwe, z powodu braku wymaganego poręczyciela.

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie duża grupa mężczyzn zrezygnowała z zatrudnienia i powróciła do ojczyzny. Mobilizacja zbrojna w Ukrainie spowodowała zatrzymanie napływu do Polski mężczyzn z Ukrainy, czego konsekwencją był znaczny wzrost liczby ofert pracy kierowanych właśnie do mężczyzn. Szczególnie w subregionach kaliskim i konińskim pracodawcy nie są skłonni do zatrudniania kobiet na tych stanowiskach, ze względu na ich ograniczone predyspozycje do ciężkiej pracy fizycznej oraz niedostosowanie przez pracodawców miejsc pracy oraz zaplecza socjalnego dla kobiet. Istotną rolę odgrywa tu również stereotyp dotyczący zawodów uznanych jako tradycyjnie męskie np. elektryk, stolarz, monter.

źródło: <https://praca.trojmiasto.pl>

Na terenie Wielkopolski jest wiele zakładów przemysłowych oraz produkcyjnych zlokalizowanych poza dużymi aglomeracjami. Zazwyczaj tacy pracodawcy oferują dużą liczbę miejsc pracy na różnych stanowiskach. Wiąże się to jednak z koniecznością dotarcia do zakładu pracy często oddalonego od miejsca zamieszkania. Ukraińcy niechętnie podejmują tam zatrudnienie ze względu na konieczność dojazdu. Wielu z nich nie posiada własnego środka transportu. Nie chcą również mieszkać w przyzakładowych hotelach robotniczych, przez co rezygnują z zatrudnienia, mimo posiadania odpowiednich kompetencji. Chcą mieszkać w dużych miastach, mieć łatwiejszy dostęp do dóbr oraz usług w zakresie opieki zdrowotnej, szkolnictwa, czy transportu publicznego. Uważają, że atrakcyjne oferty pracy i wysokie zarobki są skoncentrowane właśnie tam.

Niepracujący uchodźcy będą w przyszłości wyzwaniem dla polskiego budżetu i systemu opieki społecznej. Wielu nie ma też pewności co będzie z ich dalszym pobytem, ponieważ polskie przepisy dotyczące terminu legalnego pobytu obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są dostosowywane do zmieniającej się sytuacji.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DORADCZYCH I PROGRAMÓW URZĘDÓW PRACY NA RZECZ OBYWATELI Z UKRAINY W WIELKOPOLSCE

Przybyli do Polski uchodźcy musieli zmierzyć się z próbą adaptacji do nowych warunków życiowych. W kwestii zatrudnienia i poruszania się po polskim rynku pracy otrzymali oni pomoc od urzędów pracy w postaci bezpłatnego i kompleksowego wsparcia ze strony doświadczonych doradców klienta, pośredników pracy i doradców zawodowych.

Pracownicy urzędów pracy w całym kraju w pierwszym okresie wybuchu wojny spontanicznie podejmowali wiele działań na rzecz obywateli Ukrainy. Informowali o ofertach pracy, pomagali sporządzać dokumenty aplikacyjne, udostępniali oferty pracy. Niejednokrotnie sami dzwoniли do pracodawców w imieniu klienta w celu umówienia go na rozmowę o pracę. Byli oni „punktem informacyjnym”, jak, gdzie oraz jaki rodzaj pomocy można uzyskać. Dla wielu nowo przybyłych do Polski osób, powiatowe urzędy pracy były pierwszym miejscem, do którego

zgłaszały się oczekując informacji i pomocy w znalezieniu zatrudnienia i uzyskaniu informacji o możliwości pozyskania szeroko rozumianej pomocy finansowej, socjalnej czy w zakresie opieki medycznej. Z czasem działania urzędów pracy zostały uregulowane prawnie.

Duży napływ uchodźców wojennych stał się motorem działań w celu udostępniania szeroko rozumianej pomocy w postaci projektów, warsztatów oraz działań ukierunkowanych na wsparcie uchodźców zza wschodniej granicy. Na przestrzeni roku powstało wiele programów przygotowanych bezpośrednio dla nich.

Do realizacji programów i innych form wsparcia przystąpiły również urzędy z Wielkopolski.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu wraz z Oddziałami Zamiejscowymi w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile dołączył również do ogólnopolskiej pomocy realizując projekt pt. „Pomoc dla Ukrainy - doradztwo dla uchodźców i migrantów”. Projekt będzie realizowany do końca 2023 roku i jest dofinansowywany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025.

Poprzez projekt oferowana jest całkowicie bezpłatna oraz kompleksowa pomoc dostosowana do indywidualnych potrzeb uchodźców w zakresie poszukiwania pracy. Nad całością czuwają doświadczeni doradcy zawodowi z wieloletnim stażem z każdego subregionu Wielkopolski. Doradcy zaangażowani w projekt świadczą usługi doradcze na rzecz obywateli Ukrainy polegające w praktyce na rozmowach o aktualnej sytuacji osobisto-zawodowej oraz określeniu najpilniejszych potrzeb zawodowych. Dzięki ustalonym priorytetom łatwiej jest beneficjentom zaplanować długofalową ścieżkę zawodową przez zdobycie nowych kwalifikacji lub całkowite przekwalifikowanie lub też założenie swojej działalności gospodarczej. Działania doradcze zakładają również pomoc w poszukiwaniu i analizowaniu ofert pracy dostępnych na rynku pracy, a także w przygotowaniu się do rekrutacji poprzez napisanie listu motywacyjnego oraz curriculum vitae, czy analizę pytań padających na rozmowie kwalifikacyjnej. Wszyscy beneficjenci korzystający z pomocy są

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W POZNANIU

Допомога України
Поради для біженців та мігрантів.

MI PROPONUJEMO:

- допомога у пошуку роботи,
- підтримка в плануванні кар'єрного шляху,
- навчитися створювати сприятливий імідж на етапі підбору персоналу,
- допомога у відкритті бізнесу,
- підтримка у створенні документів заявки,
- інформація про місцевий освітньо-професійний ринок,
- можливість зустрітися з представниками інших організацій допомоги.

 Звертайтеся на індивідуальні консультації - стаціонарно та онлайн.

wupoznan.praca.gov.pl/ukraina

Для участі в програмі не потрібно володіти польською мовою.

atutem projektu są konsultacje z udziałem tłumacza języka ukraińskiego skierowane do osób słabo znających język polski.

informowani jak skutecznie poszukiwać pracy oraz jak podjąć legalne zatrudnienie. Wychodząc naprzeciw różnym potrzebom i oczekiwaniom odbiorców oferowanych usług, konsultacje zostały zaplanowane w formule stacjonarnej i online, a także w formie spotkań zarówno indywidualnych jak i grupowych (wykładowo – warsztatowych). Dodatkowym

Po kilku miesiącach działania projektu można wyciągnąć następujące wnioski. Beneficjenci najbardziej zainteresowani są wsparciem przy pisaniu dokumentów aplikacyjnych. W zasadzie niemal żadna z osób nie miała choćby podstawowej czy roboczej wersji CV. Doradcy wraz z klientami tworzyli dokumenty aplikacyjne od podstaw, co nie było łatwe ze względu na trudności w przełożeniu niektórych ukraińskich poziomów wykształcenia na polskie odpowiedniki. Klienci potrzebowali CV zazwyczaj od razu, gdyż zależało im na szybkim podjęciu zatrudnienia. Pytania o oferty pracy były drugimi w kolejności zainteresowań beneficjentów. Doradcy wspólnie z beneficjentami przeglądali strony internetowe i poszukiwali ofert zgodnych z umiejętnościami i kwalifikacjami klientów. Z uwagi na barierę językową zdarzało się, że pracownicy WUP sami dzwonili do pracodawców i umawiali terminy spotkań. We wszystkich oddziałach zaobserwowano podobną zależność. Osoby bardziej wykształcone posiadające kierunkowe doświadczenie zawodowe lepiej odnajdywały się na polskim rynku pracy i szybciej, często ostatecznie samodzielnie, znajdowały zatrudnienie i/lub kurs zawodowy czy językowy. Takie osoby często były także zainteresowane otwarciem działalności gospodarczej, (np. z zakresu kosmetyki czy fryzjerstwa), gdyż w ten sposób zarabiałły w Ukrainie. Potrzebowały jedynie pokierowania, w jaki sposób należy to załatwić w Polsce. Z kolei osoby z podstawowym wykształceniem, nieposiadające doświadczenia zawodowego w swoim kraju, w Polsce również miały problemy z odnalezieniem się na rynku pracy. W tej grupie beneficjenci częściej pytali o możliwość pozyskania wsparcia finansowego w formie zasiłków. Częściej też niż w grupie osób wykształconych swoją niemożność podjęcia pracy tłumaczyły koniecznością zajęcia się dziećmi. W obu grupach nadal dużą barierą okazuje się słaba znajomość języka polskiego, co utrudnia znalezienie satysfakcjonującego zatrudnienia. Żeby dotrzeć do jak największej liczby potencjalnych beneficjentów wszystkie oddziały zamiejscowe nawiązały współpracę z instytucjami wspierającymi uchodźców i migrantów m.in. Centrami Integracji Cudzoziemców, a w przypadku WUP w Poznaniu także Caritas.

Do dnia 30.04.2023 r. w projekcie wzięło udział 228 obywateli Ukrainy, w tym 207 uchodźców. Z analizy ankiet wypełnionych przez beneficjentów, którzy uzyskali wsparcie w ramach projektu, wynika, że w większości ocenili projekt na poziomie bardzo dobrym.

Do realizacji projektu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pod nazwą: „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023” ogłoszonego w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2025 przystąpiły również Powiatowe Urzędy Pracy w Kępnie, w Ostrzeszowie i w Szamotułach.

Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie

Projekt pt. „Integracja cudzoziemców w Powiecie Kępińskim” realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie w partnerstwie z 6 gminami tego powiatu (Kępno, Bralin, Łęka Opatowska, Trzcinica, Rychtal i Perzów). W ramach programu realizowane jest wsparcie asystenta integracyjnego, poradnictwo specjalistyczne np. prawne i psychologiczne, nauka języka polskiego, poradnictwo zawodowe, w tym poradnictwo przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej oraz szkolenia zawodowe. Jest to projekt oferujący szeroki wachlarz wsparcia, dający wiele informacji i umiejętności przydatnych w poszukiwaniu i podjęciu zatrudnienia.

INTEGRACJA CUDZOZIEMCÓW W POWIECIE KĘPIŃSKIM

ADRESACI: OBYWATELE UKRAINY/AFGANISTANU
ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
OSÓB, KTÓRE PRZYBYŁY NA TEREN
POLSKI OD 24 LUTEGO 2022

Nabór | 1 lipca 2022 – 31 lipca 2023

FORMY POMOCY:

- wsparcie asystenta integracyjnego
- poradnictwo specjalistyczne (prawne i psychologiczne)
- nauka języka polskiego
- usługi pośrednictwa pracy
- poradnictwo zawodowe
- szkolenia zawodowe

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie przystąpił do realizacji projektu pt. „Adaptacja i aktywizacja obywateli Ukrainy na terenie powiatu ostrzeszowskiego” wspólnie z gminą Kobyła Góra oraz miastem i gminą Grabów nad Prosną. Projekt zakładał zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej, psychoterapeutycznej związanej ze zdrowiem psychiczno-fizycznym dla osób uciekających przed wojną. Ponadto dzięki projektowi uchodźcy mogli liczyć na wsparcie w tłumaczeniu niezbędnych dokumentów czy w kontaktach z instytucjami publicznymi np. w uzyskaniu pomocy socjalnej, mieszkaniowej, pomoc w zakładaniu kont bankowych, profilu zaufanego. Programem objęte zostały również dzieci. Projekt nadal jest prowadzony, a do końca 2022 roku wzięło w nim udział około 140 osób.

Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach

Powiatowy Urząd Pracy w Szamotułach jest partnerem Fundacji Pomocy Wzajemnej Barka, która na mocy umowy zawartej z Minister Rodziny i Polityki Społecznej realizuje projekt „Bezpieczna przystań – integracja cudzoziemców z Ukrainy uciekających przed wojną”. Program ten był i jest skierowany do cudzoziemców, legalnie przebywających w Polsce i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Będzie realizowany do 31 grudnia 2023 roku. Uczestnicy mogą skorzystać ze wsparcia asystenta integracyjnego, psychologa, specjalisty od spraw mieszkaniowych czy zatrudnienia, a także tłumacza i prawnika. Dodatkowo organizowane są kursy zawodowe, kursy języka polskiego, warsztaty kulturowe czy grupy wsparcia. Wielką pomocą dla uczestników okazały się też dostępne w ramach projektu bony mieszkaniowe, które można wykorzystać na dofinansowania do czynszu.

Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu

Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu w dniach od 17 do 19 maja 2022 roku zorganizował w ramach Europejskich Dni Pracodawców warsztaty, które przeznaczone były zarówno dla polskich pracodawców jak i dla obywateli Ukrainy. Warsztaty podzielone zostały na trzy bloki tematyczne. Pierwszy pod nazwą „Zatrudniam legalnie” przeznaczony był dla pracodawców.

Celem tych warsztatów było upowszechnienie wiedzy na temat legalnego zatrudnienia cudzoziemców oraz promocja elektronicznego przesyłania dokumentów przez bezpłatny rządowy portal praca.gov.pl. W pierwszym dniu wzięło udział 24 pracodawców z powiatu kaliskiego. Drugiego dnia zgłosiło się 8 lokalnych pracodawców oferujących prawie 80 stanowisk pracy, głównie dla kobiet – uchodźczyń z Ukrainy. Oferty dotyczyły zwłaszcza prac prostych, niewymagających dużego doświadczenia i wiedzy. Oferowano prace w ogrodnictwie, przy pielęgnacji zieleni, czy też na produkcji. Trzeci dzień skierowany był do obywateli Ukrainy, gdzie pod nazwą „Vademecum poszukiwania pracy w Polsce” odbyły się warsztaty dotyczące poznania zasad zatrudniania czy sporządzania dokumentów aplikacyjnych. Cudzoziemcy dowiadywali się też jak i gdzie szukać aktualnych ofert pracy.

Oczywiście nie są to jedyne projekty na terenie Wielkopolski, które mają pomóc uchodźcom z Ukrainy w codziennym życiu i funkcjonowaniu, nie tylko w sferze zawodowej, ale też prywatnej. Powiatowe Urzędy Pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu nie zawsze są organizatorami, ale również wspierają wszystkie inicjatywy i działania na rzecz uchodźców i ich asymilacji np. poprzez pomoc w organizowaniu warsztatów z nauki języka polskiego. Dodatkowo przy współpracy z innymi instytucjami takimi jak Centra Integracji Cudzoziemców, miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, Caritas Polska, bibliotekami publicznymi, kółkami rolniczymi, fundacjami, szkołami i poradniami pedagogiczno-psychologicznymi doradcy zawodowi informują o bezpłatnych usługach świadczonych przez urzędy w zakresie poradnictwa zawodowego. Ich działania przyczyniają się do zwiększenia świadomości społecznej, co pośrednio wpływa również na lepszą integrację cudzoziemców z lokalną społecznością.

Wspólne działania odbywają się również na poziomie międzynarodowym. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wraz z urzędami pracy i OHP w ramach Europejskiej Sieci Służb Zatrudnienia – EURES uczestniczy też w unijnym projekcie pilotażowym na rzecz wsparcia obywateli Ukrainy na krajowym i unijnym rynku pracy. Projekt ten wspiera m.in. uchodźców, którzy w wyniku działań wojennych musieli opuścić swój kraj i uzyskali w państwie członkowskim UE status ochrony czasowej. Uchodźcy po uprzedniej rejestracji otrzymują dostęp do internetowej bazy na portalu EURES, na której mogą znaleźć oferty pracy z całej Unii oraz stworzyć swoje CV i zarejestrować swój profil zawodowy. Polska sieć EURES dzięki uczestnictwu w pilotażowym programie świadczy usługi dla uchodźców z Ukrainy oraz polskich pracodawców i ułatwia łączenie poszukających pracy z pracodawcami. Dzięki temu potencjalny pracodawca może szybciej znaleźć odpowiedniego kandydata.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Po roku od wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie możemy zauważyć, że ukraińscy uchodźcy odnajdują swoje miejsce na wielkopolskim rynku pracy przez co zaspokajają rosnące zapotrzebowanie przedsiębiorstw na pracowników w niektórych branżach. Zwiększona obecność obywateli Ukrainy w Wielkopolsce jest wyzwaniem dla regionu, by zagospodarować w jak najlepszy sposób nowe zasoby ludzkie. Gdy stworzy się warunki, by ukraińscy pracownicy chcieli tu zostać na dłużej, da to szansę, że ich rozwój na rynku pracy będzie długofalową inwestycją. Z zebranych informacji wynika, że uchodźcy z Ukrainy rejestrujący się jako osoby bezrobotne w wielkopolskich urzędach pracy, często są lepiej wykształceni niż zarejestrowani bezrobotni Polacy. Może się to przełożyć na zwiększenie liczby wysokokwalifikowanych specjalistów chętnych do długoterminowego pozostania w województwie, o ile zapewni się im wsparcie przy uznawaniu kwalifikacji i naukę języka polskiego.

Możemy zaobserwować, że napływ migrantów wojennych z Ukrainy wywołał na rynku pracy pewne społeczne obawy, szczególnie wśród osób gorzej wykształconych, wykonujących proste zawody i tym samym bardziej narażonych na konkurencję ze strony uchodźców. Stwierdzić jednak można, że obywatele Ukrainy nie zabierają miejsc pracy krajowym pracownikom i nie powodują spadku płac. Ich otwartość na otoczenie pomaga im w szybkiej

źródło: <https://www.istockphoto.com>

adaptacji oraz nauce języka. Po roku są oni bardziej zorientowani w lokalnym rynku pracy, niż Polacy pozostający długotrwale bezrobotni. Ich zaradność i zorganizowanie powoduje, że duża część osób przybyłych z Ukrainy, które chciały podjąć zatrudnienie w Wielkopolsce, na chwilę obecną pracuje. Sytuacja ta wynika również z dużego potencjału gospodarki województwa wielkopolskiego. Niski poziom bezrobocia w regionie stanowi korzystne uwarunkowanie dla rynku pracy i świadczy o dobrym przygotowaniu pracodawców do funkcjonowania w warunkach kryzysowych oraz silnej pozycji pracowników. Dzięki wykorzystaniu istniejącej infrastruktury i doświadczeniu urzędów pracy można prowadzić działania aktywizujące uchodźców tak, by rynek pracy był dostępny dla obywateli Polski i dla uchodźców na równych warunkach.